

„ beesten haer legers gehad ; het yferwerk , ankers en anders was
 „ uyt de huysen gerooft ; soo dat men soude gemeent hebben , dat
 „ de huysen niet en mochten staende blyven , ende seer weynig in-
 „ woonderen waren daer gebleven. *Ja die van Delft* , 't zy uit een'
 waare en wel gegronde vrees voor hunne stad , 't zy uit een' zoort
 van jalouzie , waar mede zy den Hage wegens deszelfs voortreffe-
 lykheid altyd hadden aangezien , *dienden* in den jaare 1575. *zyne Ex-*
cellentie , Prins Willem den eersten , *aan* , *dat bunne Schutters ver-*
sogten verklaringe , *of men den Hage zoude doen verbranden* , *zoo ver-*
re de vyanden ben na 't Westquartier quamen te begeven ; Waar op
by den Prins wierd verstaan en verklaart , *dat alsoo sonderlinge geen*
bestiael ontrent den Hage is , *en de vyanden des somers ben ook in*
tenten kunnen ontbouden , *daeromme niet geraden en ware den Hage af-*
gebrandt te werden ; *verhoopte niet te min syne Excellentie* , *dat* , *soo*
verre Maeslandsluys mach werden bebouden , *de vyanden ben in dat*
quartier niet souden begeven. (w) En dus wierd de Haag door het
 wys en voorzigtig beleid van dien nooit volprezen Vorst , bewaart
 van eenen algemeenen ondergank.

Voor-
zorge
van den
Prins tot
behou-
denis
van den
Hage en
inwoon-
deren.

De Prins , om te tonen hoe zeer de behoudenis van den Hage hem
 ter herte lag , had al het jaar te vooren , op de tyding dat de Spaan-
 schen na het opbreken van het beleg van Leiden , den Hage hadden
 verlaaten , zeer scherpelyk en op zwaare straffen des doods verboden ,
 dezelve vlekke en inwoonderen van dien eenig overlafst aan te doen
 of schade toe te brengen , 't zy met roven , plonderen , verbranden
 of verwoesten. Het Placcaat ten dien einde by hem vervaardigt ,
 luid in dezer voege :

Placcaat
tegens
het be-
roven .
plonde-
ren en
verbran-
den van
den Ha-
ge.

„ Die Prince van Orangien , Grave van Nassau , Diets , Vianden ,
 „ Catzenellebogen , en Heere en Baroen van Breda , Dieft , en Erf-
 „ burg-grave van Antwerpen en Byfançon , Stadhouder en Capitein
 „ Generaal over Holland , Zeeland , Vriesland en Utrecht. Alsoe
 „ deur 't vertrek van den algemeenen viandt van de belegeringe der
 „ stad Leyden en openinge derzelver stad , den zelven van gelyken
 „ wten Hage en ommeleggende plaetsen mede vertroocken is en die sel-
 „ ve verlaten heeft , waer deur die voorfz plecke van den Hage by
 „ eenige quaetwilligen geschapen es geplondert , berooft , gepilgeert ,
 „ geruineert , gedevasteert , verwoest ofte verbrandt te worden , nyet
 „ jegenstaende wy dezelve plecke gaerne van alle plonderinge , bero-
 „ vinge , inlegeringe , pilgeringe , ruineren , devasteren , verwoefstinge ende
 „ brand , ofte ook brandschattinge gaerne soude preserveren , omme
 „ redenen ons daer toe moverende , en ten einde die ontschuldigen
 „ mitten gheenen die hem selven met adresch den viant gedreven je-
 „ gens ons en die gemeene saeken ontgaen hebben , nyet en souden
 „ werden overvallen en bedorven , SOE EST , dat wy met rype
 „ deliberatie hier op gehad 't advys van den Raed neffens ons we-
 „ fende en den Provincialen Rade in Holland , wel scherpelick ver-
 „ boden en geinterdiceert hebben , verbieden en interdiceren allen
 „ Over-

(w) Het zyn de eige woorden die gevonden werden in de Resolutien van de
 Staten van Holland , van den 29. Mei 1575.

„ Oversten, Capiteinen, Hoplieden, Soldaten en alle andere Crychsvolcke
 „ te water en te lande, mitsgaders allen anderen van wat qualité of
 „ conditie dezelve zyn, dat sy ofte yemand van henluyden, 't zy
 „ deur hemzelven of daer toe gebruykende eenen anderen persoone,
 „ hem nyet en vervorderen binnen den voorfz. plecke van den Hage
 „ ofte in eenige andere plaetzen daer ontrent en daer den viandt wt-
 „ vertrocken es ofte noch wt vertrecken sal, aen te rechten ofte doen
 „ aenrechten eenige dieverye, roverye, plonderinge, pilgeringe, devaste-
 „ ringe, verwoefinge, ruyneren, branden of brantschattinge, op peyne
 „ van de geene die zulcx gedaen en aengerecht ofte by eenen anderen
 „ doen aenrechten sal hebben, gestraft te werden, te weten van dieverye,
 „ roverye, plonderinge ofte pilgeringe, metter coorde; en van ruyneren,
 „ devasteren, verwoefen, brand ofte brantschattinge, metten vuere.
 „ Interdiceren en verbieden daer beneffens wel expresselyk allen
 „ Oversten, Kapiteynen, Hoplieden, Soldaten en allen anderen
 „ Cryghslieden of Cryghsvolcke te water en te lande, mitsgaders al-
 „ len anderen van wat qualité ofte conditie hy zy ofte yemant van
 „ henlieden, hen nyet en vervorderen eenige ingezetenen van den
 „ Hage ofte die daer ontrent geseten zyn, te vultraigeren aen heu-
 „ ren persoone of goede onder dexele dat zy geduerende der vianden
 „ presentie in de Hage aldaer gebleven zyn, maer sullen daer mede
 „ laten bewerden den Commissarissen daer toe by ons gecomit-
 „ teert, ten eynde die rechte schuldigen nyet ongestraft en blyven
 „ en ter contrarie d'onnoselen van alle oppressie behoet en beschermt
 „ moegen worden; Ende ten einde niemant hiervan ignorantie en
 „ mach pretenderen, lasten en ordonneren den eersten gesworen Ex-
 „ ploictier hierop verfocht 't gunt voorfz. es te publiceren in alle
 „ plaetsen in Hollant, daer men gewoonelicken is publicatie te doen,
 „ en hem by geschrifte onder die hand van den Griffier van den
 „ voorfz. Hove gegeven sal worden. Gedaen binnen der Stede van
 „ Delft den 1x. October A^o. XVC. vier en tseventich. Onderstond
 „ geschreven, Ter ordonnantie van zyne Princelyke Excellentie. In
 „ kennisse van my, ondertekent,

B. ERNST.

De Heeren Raden van den Hove en ook die van de Kamer van Re-
 keninge, schoonze nu tot Delft gezeten waren, droegen daarom geen
 mindere zorg voor den welstand en de behoudenis van den Hage;
 en, om te weten, hoe het aldaar ter zelve tyd geschapen stond,
 committeerden zy derwaarts „ Mr. Jeronimus van Borre, Raed ordi-
 „ nair, en Andries Duyk, Meester van de Rekeninge, omme hen
 „ terstond te transporteren, en aldair hen by assistentie van de Bur-
 „ gemeesters van den voorfz. Haige behoerlicker t'informeren no-
 „ pende die victualien, als coorn, vleesch, byer, caes en andere dier-
 „ gelyke victualien, die binnen den voorfz. Hage souden mogen we-
 „ sen, en voorts van de voorfz. Burgemeesteren te verstaen wat per-
 „ soenen binnen den Haghe souden mogen zyn, die den eedt van ge-
 „ trouwigheyt nyet gedaen en hebben, en die zelve 't zy by clock-
 „ geslach ofte anders (gelyk zy bevinden zullen te behooren) voer
 „ hem te ontbieden, omme den voorfz. eedt van getrouwigheyt te
 „ „ doen,

Zorge
 van den
 Hove en
 Reken-
 kamer
 voor
 den wel-
 stand
 van den
 Hage.